

مبانی و راهکارهای وحدت در فلسفه سیاسی مشا

mqorbani60@yahoo.com

مهدی قربانی / دکتری علوم سیاسی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی*
دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ - پذیرش: ۱۳۹۸/۰۴/۲۰

چکیده

وحدت و کثرت، یکی از مسائل مهم در تاریخ فلسفه سیاسی است که گرایش فیلسوف سیاسی به هر یک از آنها می‌تواند در تمام ابعاد فلسفه سیاسی ایشان تأثیرگذار باشد. در طول تاریخ، فیلسوفان سیاسی دیدگاه مختلفی را در مواجهه با این دو مسئله بیان کرده‌اند. جایگاه فیلسوفان سیاسی مشا، همچون فارابی، ابن‌سینا و خواجه نصیرالدین طوسی در تاریخ فلسفه اسلامی، ما را بر آن داشت تا این مسئله را با هدف شناسایی راهکارهای تحقق وحدت در فلسفه سیاسی مشا بررسی کنیم. بدین منظور، با بهره‌گیری از روش تحلیل توصیفی و تحلیل تفسیری به بازخوانی ابعاد مرتبط با وحدت در فلسفه سیاسی مشا پرداخته شده است. فیلسوفان سیاسی مشا بر ضرورت وحدت در زندگی سیاسی تأکید دارند که مبتنی بر مبانی ایشان در حوزه هستی، انسان و ارزش است. فیلسوفان سیاسی مشا با درک ضرورت وحدت در زندگی مدنی، راهکارهایی را برای تحقق آن در جامعه سیاسی اراده کرده‌اند که با به‌کارگیری آنها می‌توان شرایط لازم برای تحقق وحدت را مهیا ساخت. تعلیم و تربیت، محبت، عدالت و ناموس الهی، از جمله راهکارهایی‌اند که می‌توانند وحدت را در جامعه سیاسی محقق سازند.

کلیدواژه‌ها: فلسفه سیاسی مشا، وحدت، تعلیم و تربیت، محبت، عدالت، ناموس الهی.